

ЗАСНОВАНА 21 КВІТНЯ 1927 РОКУ

ВИХОДИТЬ ЩОТИЖНЯ

# КІЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ

ГАЗЕТА НАЦІОНАЛЬНОГО ТЕХНІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ УКРАЇНИ «КІЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»

Безкоштовно

26 травня 2005 року

№19 (2713)

## Візит Державного секретаря України



16 травня 2005 року відбувся візит Державного секретаря України О.О. Зінченка до нашого університету.

У ході візиту О.О. Зінченко ознайомився з інфраструктурою НТУУ "КПІ" та оглянув галерею видатних політехніків, експозиції Державного політехнічного музею, відвідав меморіальну аудиторію С.П. Корольова, де мав невимушений розмову зі студентами. В Інституті інформаційних технологій в освіті знайомився із станом впровадження інформаційних мереж для науки і освіти.

Відбулася також зустріч О.О. Зінченка зі студентами – переможцями Міжнародних олімпіад (на фото).

Державного секретаря супроводжував і давав пояснення ректор НТУУ "КПІ" академік НАН України М.З. Згурівський.

Інф. "КПІ"

14 травня 2005 року НТУУ "КПІ" відвідав начальник Генерального штабу Збройних сил України генерал-полковник С.О. Кириченко. У ході свого візиту він виконав почесну місію відкриття Державному політехнічному музею при НТУУ "КПІ" експозицію стрілецької зброї, яку створено на основі зразків, що їх передало Міністерство оборони України.

Про нову експозицію розповідає молодший науковий співробітник музею Григорій Лупаренко.

"У новій експозиції представлені всі види стрілецької зброї в історичному розвитку: гвинтівки, пистолети-кулемети, автомата, кулемети, гранатомети, револьвери та пістолети, спортивна зброя.

В експозиції є гвинтівка Лебель зразка 1886/93 року (Франція), гвинтівка Лі-Енфільд – основна зброя англійців в I та II світових війнах, гвинтівка Сербський Маузер та інші. Є також вітчизняні гвинтівки, зокрема знаменита трьохлінійка зразка 1891 р. з голчастим штиком. Представлено самозарядні гвинтівки, зокрема СКС-45 (СРСР).

З пістолетів-кулеметів виставлено німецький MP-40, чехословацький "зразок 26" – по-передник відомого Скорпіона та UZI, відомий ГПШ-41, що застосовувався під час Великої Вітчизняної війни.

Виставлено німецькі штурмові гвинтівки MP-44. Є кілька модифікацій найбільш поширеного у світі автомата Калашникова. Цей автомат стоїть

на озброєнні в 50-ти країнах, виготовляється в 30, зображені на державних символах п'яти країн. В експозиції є станкові та крупнокаліберні кулемети. З останніх привертає увагу знаменитий ДШК (Дегтярьова – Шпана – крупнокаліберний). Виставлено також ручні кулемети виробництва Німеччини, Італії, СРСР, Чехословаччини.

## Відкрито експозицію стрілецької зброї



М.З. Згурівський і С.О. Кириченко

У колекції особистої зброї представлено револьвер Нагана, перший радянський пістолет ТТ (Токарєва), відомий пістолет Макарова та інші. Є кілька іноземних пістолетів, зокрема знамениті маузер, браунінг, парабелум 08, кольт 45-го калібра.

Є також невелика колекція спортивної зброї, де виставлені, зокрема, гвинтівки ТОЗ-8 розробки 1932 року, ТОЗ-12 з діоптричним прицілом, пістолет Марголіна, з яким спортсмени встановили не один світовий рекорд.

Зрозуміло, що всі виставлені зразки перероблено відповідним чином на музеїні експонати і як зброя їх застосовувати вже неможливо".

В експозиції є портрети видатних конструкторів стрілецької зброї – тих, чиє іменами названі револьвери, пістолети, гвинтівки, автомата, що виставлені в експозиції.

Експозиція відкрита для відвідувачів.

М.Петренко

## СПІВРОБІТНИЦТВО ВЧЕНИХ З ICSU

У середині травня в НАН України відбулася робоча зустріч учених України, Росії, Білорусі і Молдови з виконавчим директором Міжнародної ради з науки ICSU паном Томасом Россуелом.

Міжнародну раду з науки (ICSU) засновано в 1931 році. ICSU – неурядова організація, до складу якої входять національні наукові органи 101 країни та 27 міжнародних наукових союзів. Рада діє як центр обміну ідеями, науковою інформацією та розвитку наукових стандартів. Рада допомагає створювати міжнародні та регіональні мережі вчених з однаковими інтересами і підтримує зв'язки з багатьма міжурядовими та неурядовими організаціями, особливо з

Обговорювалися питання планування та координації наукових досліджень, взаємодія вчених, розвиток діалогу про взаємодію, розвиток структури ICSU в контексті регіонів СНД, створення регіонального комітету ICSU, реалізація регіональних проектів обміну науковими даними між країнами в регіоні (наприклад, вузол міжнародної мережі "Інтермагнет" в Україні та Росії).

За підсумками роботи було створено регіональний комітет зі співпраці з ICSU у складі: М.З. Згурівський (депутат України в ICSU, відповідальний секретар); М.В. Мясникович – голова президії Національної академії наук Білорусі; Н.А. Плате – віце-президент Російської академії наук, академік РАН; Б.С. Гаїна – головний учений секретар Академії наук Молдови та інших, очолив його президент НАН України Б.С. Патон.

Учасники зустрічі ухвалили вважати пріоритетними напрямами діяльності регіонального комітету:

- розвиток регіональних проектів, актуальних для країн, що представляють регіон (наприклад, проекти, пов'язані з аварією на ЧАЕС, проекти в галузі екології, трансферу високих технологій та ін.);
- координація діяльності наукових організацій у регіоні;
- обмін науковими даними між країнами в регіоні (наприклад, даними, одержуваними з мережі "Інтермагнет").

– відповідальність за наукову базу науки, яку створюється на університетській науці. Потрібно, щоб ректори вищих навчальних закладів розуміли важливість міжнародної співпраці та залучали до неї своїх науковців.

– Ваші враження від Києва, КПІ?

– Грандіозні! Сподіваюся на майбутні зустрічі, яких чекатиму з нетерпінням. Н. Елізарова



ЮНЕСКО та Третью Світовою академією наук (TWAS).

У зустрічі взяли участь Борис Патон – президент Національної академії наук України, академік НАНУ; С.М. Ніколаєнко – міністр освіти і науки України, М.В. Мясникович – голова президії Національної академії Білорусі; Н.А. Плате – віце-президент Російської академії наук, академік РАН; Б.С. Гаїна – головний учений секретар Академії наук Молдови, член-кор. АН Молдови; А.Д. Гвішіані (Росія) – віцепрезидент CODATA (комітет з даних для науки та технологій Міждисциплінарного наукового комітету ICSU); М.З. Згурівський – представник України в ICSU, член виконавчого комітету CODATA, ректор НТУУ "КПІ".

Пан Томас Россуел 12 травня відвідав НТУУ "КПІ", де ознайомився з його історією та сьогоденням, зустрівся з керівниками підрозділів і науковцями. Він високо оцінив стан та перспективи нашого університету, а ще встиг люб'язно відповісти на запитання кореспондента "КПІ".

– Пане Россуел, яка мета співпраці між ICSU та вченими Східної Європи?

– ICSU прагне покращити й активізувати наукові зв'язки між країнами й організаціями, залучити нових членів. Робоча зустріч у Києві відбулася з ініціативи академіка НАНУ М.З. Згурівського і має на меті об'єднання зусиль щодо регіонального співробітництва.

– Називай, будь ласка, перші спільні кроки ICSU та регіональних АН?

– Це створення регіонального комітету, який узгодить основні пріоритети регіонального співробітництва. Наша організація хотіла б знати основні потреби регіонів та поінформувати представників ваших АН про уже нараховані міжнародні пріоритети.

– На робочій зустрічі говорилося про нові можливості співпраці. Що малося на увазі?

– Наука за своєю суттю – міжнародна. З набуттям незалежності країнами Східної Європи стало менше централізованих планів, більше можливостей для інтеграції.

– До регіонального комітету по роботі з ICSU ввійшов, зокрема, ректор нашого університету М.З. Згурівський. Яке місце у майбутній співпраці відводиться вузівській науці?

– Уся міжнародна співдружність у галузі науки базується на університетській науці. Потрібно, щоб ректори вищих навчальних закладів розуміли важливість міжнародної співпраці та залучали до неї своїх науковців.

– Ваші враження від Києва, КПІ?

– Грандіозні! Сподіваюся на майбутні зустрічі, яких чекатиму з нетерпінням.



## Співпраця з Малайзією

12-13 травня в нашому університеті перебувала делегація Малайзійського інституту авіаційних технологій (MIAT) на чолі з проектором Газалі Абд Манаф. У ході проведених переговорів прийнято рішення про створення в м. Куала Лумпур при MIAT Центру з 10-місячної підготовки громадян Малайзії до вступу на навчання в Київській політехніці. Партнери домовились, що протягом перших двох семестрів слухачі будуть вивчати російську та українську мови з викладачами – філологами, яких буде направляти у відрядження НТУУ "КПІ", далі в роботу вклопачаться викладачі з фізики, математики, хімії для читання курсів з цих дисциплін українською або російською мовами з метою підготовки слухачів до вивчення університетської програми. Після складання екзаменів і отримання сертифікату про закінчення навчання в Центрі слухачі будуть зараховуватись до НТУУ "КПІ".

На фото: Проректор з міжнародних зв'язків НТУУ "КПІ" проф. С.І. Сидоренко і проректор MIAT Газалі Абд Манаф підписують протокол про умови навчання слухачів у Центрі підготовки громадян Малайзії до вступу в КПІ

СЬОГОДНІ  
В НОМЕРІ:

1 Візит  
Держсекретаря  
України

2 Профспілкова  
конференція

3 Гендерний  
семінар

4 Засідання  
Вченої ради

5 Інтерв'ю  
депутата  
Київради  
Д.Й.Андрієвського

6 Кафедра  
МАХНВ

7 Переможці  
з РТФ

8 До 130-річчя  
Міжнародної  
метричної  
конвенції

9 Тричі  
народний

10 Спорт

11 Увага, конкурс!

12 травня в Центрі культури та мистецтв КПІ відбулася ХХХ звітно-виборча профспілкова конференція співробітників НТУУ "КПІ". Її 362 делегати представляли 7-тичленний колектив членів профспілки нашого університету. У президії – ректор університету М.З. Згурівський, представник ЦК профспілки працівників освіти і науки В.А. Мовчан, проректор М.В. Печеник, голова профкому співробітників В.І. Молчанов, голова профспілкового комітету студентів В.Ю. Миронов, голова профбюро НТБ Г.П. Межевич, заст. декана ІХФ А.І. Жученко.

За пропозицією головуючого доц. І.А. Жученка обрано робочі органи конференції: лічильну та редакційну комісії, сек-



## ПРОФСПІЛКОВА ЮВІЛЕЙНА



ретаріат, склад яких напередодні було визначено нарадою представників делегацій підрозділів.

Першим питанням порядку денного було заслушано та обговорено звітну доповідь голови профкому співробітників В.І. Молчанова про роботу профспілкового комітету НТУУ "КПІ" за період з червня 2003 року по квітень 2005 року. При обговоренні виступили М.З. Згурівський, І.І. Клетченко, С.Г. Таранченко, О.Ф. Луговський, В.А. Мовчан.

У звітній доповіді профспілкового комітету було докладно проаналізовано роботу комісії профкому: організаційно-масової, соціального та правового захисту, соціального страхування та оздоровлення, по роботі з дітьми, житлово-побутової, комісії з культури та спорту, охорони праці, громадського контролю та по роботі з ветеранами. Головним завданням, як наголосив у своїй доповіді В.І. Молчанов, профспілковий комітет ставив перед собою правовий і соціальний захист членів профспілки. Вирішенню цих питань сприяло виконання Колективних договорів між адмі-

ністрацією і колективом, інтереси якого представляє профспілка.

У доповіді велику увагу було приділено питанням фінансового забезпечення університету, вирішенню завдань у контексті Болонського процесу, переходу на нову структуру управління, що, у свою чергу, пов'язано із основними напрямками діяльності профспілки та із забезпеченням пра-

вових і соціальних гарантій працівників університету.

У виступі ректора університету М.З. Згурівського було зазначено позитивну роль, яку відіграють від початку 90-х років колективні угоди між трудовим колективом та адміністрацією. Надалі ректор зупинився на необхідності вирішення проблем елітної інженерної підготовки у КПІ, підготовки професіоналів високого рівня, в тому числі науковців, викладачів, фундамент якої закладено нашими славетними попередниками. Вирішення цих завдань стає можливим, як було підкреслено ректором, тільки у консолідованим колективі, і тут велика роль належить профспілці. М.З. Згурівський високо оцінив діяльність за звітний період профспілкового комітету університету і, зокрема, його голови В.І. Молчанова. Таку саму оцінку було висловлено всіма виступаючими.

Роботу ревізійної комісії профспілкового комітету за звітний період одноголосно було визнано як задовільну та прийнято відповідну постанову, якою, зокрема, звіт ревізійної комісії було затверджене.

Головою першенної профспілкової організації НТУУ "КПІ" на наступний п'ятирічний термін одноголосно було обрано В.І. Молчанова.

За пропозиціями наради представників делегацій підрозділів було ухвалено склад профспілкового комітету і склад ревізійної комісії профкому та прийнято відповідні постанови.

**Ю.Москаленко**

## Конференція з проблем творчості

проблеми технічної творчості та ін.

Пленарне засідання розпочалось доповіддю д. ф. н., проф. Б. В. Новікова "Освіта як творчість". Підкреслюючи важливість глибокого філософського дослідження проблем творчості, проф. д. ф. н. Б. В. Новіков відзначив, що творчість неодмінно

є головною умовою гуманізації освіти, становлення всеобщо розвинutoї особистості та індивідуальності.

Потім виступив к. ф. н., доц. В. Г. Семенов з темою "Естетичний ідеал в умовах громадянського суспільства". Продовжив пленарне засідання директор НДЦ "Соціоплюс" А. А. Мельниченко доповіддю

"Форма перетворена та антитворчість". Далі доц. Г. П. Бахтіна розповіла про корпоративну культуру та шляхи результативного управління саме в рамках університету. Викладач М. П. Претенська розглянула творчість у контексті риторики, а саме явища каріокінезу та "сірої зони". Завершив пленарне засідання ст. викладач В. Д. Піхорович. Тема його доповіді – "Освіта як галузь суспільного виробництва. Спроба політекономічного аналізу проблем сучасної освіти".

Робота конференції продовжилася в семи секціях. До конференції видана збірка тез доповідей.

**В.Іваненко**



## ГЕНДЕРНІ РЕАЛІЇ ТА ЄВРОПЕЙСЬКІ ПЕРСПЕКТИВИ

Травень дарує не лише радість буйня весни, каштанового та бузкового квіту. На цей час припадає чимало прекрасних свят, зокрема, пов'язаних із жінкою та її місцем у суспільстві: День матері, День сім'ї, професійні свята, навіть День Європи, до якої ми дружно намагаємося вийти. І саме в середині травня в нашому університеті відбудеться науково-методичний семінар "Гендерні реалії та європейські перспективи українського суспільства". Його зorganізували Національний інформаційний центр зі співробітництва з ЄС у сфері науки та технологій, Український центр "ендерної освіти" при НТУУ "КПІ", Науково-методичний центр Міносвіти і науки, Міжнародна кафедра ЮНЕСКО "Вища технічна освіта", прикладний системний аналіз та інформатика", Інститут інформаційних технологій в освіті, КМДА та громадська організація "Жінки в науці".

Учасники семінару зібралися в ПТО – науковці, викладачі, аспіранти, студенти НТУУ "КПІ", КНУ, НаУКМА, НАУ, представники НАН України та громадських організацій. З вітальним словом до присутніх звернувся проректор НТУУ "КПІ" проф. С.І. Сидоренко – директор Українського центру "ендерної освіти" при НТУУ "КПІ", голова оргкомітету. Він зазначив, що нині інтерес до "ендерної" тематики та освіти співпадає з новим спрямуванням України – рухом до європейського толерантного суспільства, до принципів рівних можливостей, "ендерна" рівність знаходитьться у фокусі уваги суспільства. Директор центру також повідомив, що кафедра ЮНЕСКО, яка діє на базі НТУУ "КПІ", постійно здійснює моніторинг "ендерної" компоненти в структурі вищої технічної освіти і природничих наук.

Учасники семінару зібралися в ПТО – науковці, викладачі, аспіранти, студенти НТУУ "КПІ", КНУ, НаУКМА, НАУ, представники НАН України та громадських організацій. З вітальним словом до присутніх звернувся проректор НТУУ "КПІ" проф. С.І. Сидоренко – директор Українського центру "ендерної освіти" при НТУУ "КПІ", голова оргкомітету. Він зазначив, що нині інтерес до "ендерної" тематики та освіти співпадає з новим спрямуванням України – рухом до європейського толерантного суспільства, до принципів рівних можливостей, "ендерна" рівність знаходитьться у фокусі уваги суспільства. Директор центру також повідомив, що кафедра ЮНЕСКО, яка діє на базі НТУУ "КПІ", постійно здійснює моніторинг "ендерної" компоненти в структурі вищої технічної освіти і природничих наук.



Виступає професор С.І. Сидоренко

Професор В.М. Троян – керівник громадської організації "Жінки в науці" подякувала присутнім за співпрацю та презентувала книги, видані за сприяння громадської організації, яку вона очолює. У довіднику-енциклопедії "Жінки – вчені Києва" вперше в історії української науки подано матеріали про життєвий творчий шлях 469 провідних жінок-учених, які працюють в НДЦ НАНУ, галузевих академіях та вищих навчальних закладах столиці. Книга побачила світ за участі Головного управління освіти і науки КМДА. Там, зокрема, вміщено статті про вчених нашого університету – О.М. Безвесьль-

та на наукових семінарах у Гамбурзькому університеті виступила канд. істор. наук К. Кобченко. Слухачі семінару зацікавили доповіді про "ендерну" культуру як чинник євроінтеграції та "ендерну" термінологію в сучасній українській мові.

На закінчення учасники семінару висловили задоволення конструктивним обговоренням "ендерних" проблем сьогодення та окреслили плани підготовки до III Міжнародної конференції "Жінки в науці та освіті: минуле, сучасність, майбутнє", яка відбудеться восени.

**Н.Вдовенко**

## Засідання Вченої ради

На початку засідання, яке відбулося 16 травня під головуванням ректора університету М.З. Згурівського, із ювілейним днем народження було поздоровано зав. кафедри загальної та теоретичної фізики академіка НАН України В.М. Локтєва. Переможцям щорічного університетського конкурсу на кращий дипломний проект та роботу – студентам та їх керівникам було вручено дипломи. За багаторічну плідну співпрацю в навченні та науковій роботі диплом почесного доктора Габровського технічного університету (Болгарія) було вручено професору К.І. Самофалову.

Порядок денний було розпочато заслухуванням наукової доповіді професора А.В. Праховника "Концепція побудови ефективної енергетики України". У доповіді докладно були розглянуті питання надійності енергопостачання, політики цін і тарифів у галузі, пов'язані із цим законодавство та стан існуючої нормативної бази, енергоефективність, процеси регулювання сфері відносин між споживачами та виробниками електроенергії тощо. При обговоренні виступили А.П. Тузов, В.Г. Бар'яхтар, Д.Ф. Чернега, А.І. Петренко.

З інформацією про роботу методичної ради і підрозділів університету щодо впровадження навчальних технологій відповідно до Болонського процесу, про організаційні аспекти цього важливого напрямку діяльності університету на сучасному етапі виступив перший проректор Ю.І. Якименко. Інформація було взято до відома.

Про підготовку баз відпочинку НТУУ "КПІ" до нового оздоровчого сезона доповідав проректор з науково-педагогічної роботи (адміністративно-господарська робота та розвиток матеріально-технічної бази) М.В. Печеник. У цьому напрямку створена і працює відповідальна комісія. Зокрема, йшлося про готовність та строки прийому співробітників та студентів у "Маяк", спортивний табір "Сосновий", спортивно-оздоровчий табір "Глобус".

За поданням голови експертно-правової комісії Ю.Ф. Зіньковського було затверджено рекомендації до присвоєння почесних звань "Заслужений викладач НТУУ "КПІ" – професору В.М. Коржу, "Заслужений працівник НТУУ "КПІ" – зав. сектора практики, працевлаштування і контрактних форм навчання Н.М. Лапенко.

Було вирішено конкурсні справи та поточні питання.

**Ю.Москаленко**



# БУТИ КОРИСНИМ ЛЮДЯМ

*Інтерв'ю депутата Київради Д. Й. Андрієвського газеті "Київський Політехнік"*

**Шановний  
Дмитре Йосипо-  
вичу, Ви – людина  
публічна, відома,  
за племіна у Вас  
досівді успішної  
роботи на вироб-  
ництві (в бізнесі) та в стінах Київради. Які якості  
повинна мати людина, щоб стати успішною?**

– Одними з найважливіших якостей успішного керівника я вважаю чесність і зацікавленість своєю справою. Та не аби яку зацікавленість, а таку, щоб людина могла жити своєю роботою, і лише тоді вона зможе досягти справжнього успіху. Безумовно, вдалий керівник не реалізується без високого рівня освіти, професіоналізму, сили волі, вміння спілкуватися з людьми, харизматичних рис характеру, якостей лідера. Але з усогою зразкового набору необхідних якостей я б все ж таки відзначив чесність й зацікавленість. Адже саме у цьому полягають найважливіші моральні засади будь-якої діяльності й енергетичний потенціал для здійснення задуманих планів.

**Що у Вашому розумінні є "успіх"?**

– Якщо давати визначення слову "успіх", то, на мою думку, це гармонія, відсутність внутрішніх і зовнішніх конфліктів. Коли не виникає розбіжностей між власним сприйняттям своєї роботи й оцінкою суспільства, коли вистачає часу й енергії для того, щоб жити роботою і щоб відпочивати, приділяти увагу своїй сім'ї, тоді можна вважати, що ти досяг успіху. Можливо, таке визначення не відповідає звичним бізнес-категоріям, але все ж, я не вимірюював би успіх рівнем прибутку, кількістю угод і контрактів. Коли немає конфліктів, а існує гармонія, та матеріальні й моральні джерела життєвих сил знаходяться у відповідному балансі.

**Коли Ви розпочали свою справу? Як на Вашу думку, нині молодим бізнесменам налагоджува-  
ти свій бізнес простіше чи складніше?**

– Я розпочав свою власну справу, тобто бізнес, на початку 90-х років. Специфічні обставини того часу, люди, з якими мені довелось працювати, – це й була моє життєва школа бізнесу. Розвивати бізнес тоді було насправді дуже складно. З одного боку – давалася взнаки відсутності державного регулювання, а з іншого боку – виникали не зовсім законні способи і бажання регулювати бізнес-діяльність та чинити серйозний тиск. Багато чого доводилося робити вперше. Ті, хто починав у 90-ті, кому вдалось зберегти своєї команди, прімножити успіхи, сьогодні вже, безумовно, люди забезпечені, які отримали під власний контроль досить велики матеріальні й фінансові ресурси. Сьогодні молодим бізнесменам, які тільки починають свою справу, певною мірою ще складніше, оскільки у своєї більшості ринки вже сформовані, існує серйозна конкуренція. А щоб зайняти своє місце, необхідно значно більше привнести нових оригінальних ідей, докласти значно більше зусиль. Водночас, нині створено всі умови для заняття бізнесом – відкрито спеціальні академії, школи бізнесу, створено відкритий інформаційний простір. Сучасним бізнесменам доступна будь-яка бізнес-інформація, до того ж з'явилися інші джерела для забезпечення фінансових ресурсів. Але якщо говорити про співвідношення абсолютної величини прибутку і трудовитрат, то звичайно ж, порівняно з 90-ті, сьогодні працювати набагато складніше.

**Які, на Вашу думку, якості повинні характеризувати депутата і політика? Коли і чому Ви прийняли рішення стати депутатом?**

– Що стосується депутатської роботи й роботи політика, то я теж вважаю найбільш важливими чесність і бажання займатись саме політикою. Дуже часто успішні люди, які наділени якостями лідера і мають відповідний досвід та професійну підготовку, не йдуть у політику, оскільки не мають до неї інтересу. Політика – досить специфічний вид діяльності, ї людина, яка займається нею, повинна свідомо прагнути віддати частину себе службі суспільству і своєї державі. Особисто для мене перед виборами 2002 року серйозним поштовхом було усвідомлення того, що депутат, який на той час працював на території Київського політехнічного інституту й представляв його інтереси у Київраді, абсолютно їх не відстороняв. Ще до моєго обрання депутатом, нам разом з колегами, партнерами вдалося відстоювати цілий ряд позитивних рішень сесії Київради на користь КПІ. І ось тоді я побачив, що така трибуна як міська рада дійсно потрібна, щоб представляти й захищати інтереси такого величезного 50-тисячного колективу як Національний технічний університет



Вітання ветеранам  
6 травня 2005 р.

України "КПІ". Тому першим важливим моментом у прийнятті рішення балотуватись у депутати міської ради стало саме бажання підтримати свою "альма-матер". Пізніше я познайомився з окружом у цілому й побачив, що крім студентів і викладачів КПІ ще сотні тисяч людей потребують, щоб їх інтереси були гідно представлені й захищені, щоб вони були враховані при формуванні програм соціально-економічного розвитку міста, проведенні ремонтів. Діяльність депутатів Київради, на мій погляд, – це, в першу чергу, робота на користь реалізації вимог, побажань виборців, і тому в більшості – господарська робота, і найменшою мірою – політична. А для того, щоб виправдати довіру й надії виборців, безумовно, необхідно вміти перед собою і своїм колективом правильно ставити масштабні, серйозні завдання. Ця риса повинна бути притаманна як політику, так і бізнесмену, керівнику.

**– Якими були Ваші дитинство та юність?  
Коли Ви відчули себе самостійним, здатним  
приймати власні рішення? Накою хотілося бути  
схожим у той час? Про що мріяли?**

– Мое дитинство було досить непростим. Я народився у сім'ї військовослужбовця на Далекому Сході. Сім'я дуже часто переїжджала, і перші сім років моє життя нам доводилось дуже складно. Разом з молодшим братом ми дуже рідко бачили батька, який майже весь час був на службі. Мама працювала лікарем і так само дуже багато часу приділяла своїй роботі. Мой вихованням займалася бабуся, учителька за фахом. Саме вона фактично була моєю першою вчителькою і дала мені початкову домашню освіту, виховуючи такі якості як відповідальність, чесність, почуття обов'язку, любов до Батьківщини, читала "необхідні книжки", а це, на мою думку, дуже важливо. Я сповнений глибокої поганки до неї, вона надзвичайно красива жінка і дуже сильна особистість. Втративши чоловіка, вона сама поставила на ноги трьох дітей, а цього року ми разом з нею святкуватимемо її 100-річний ювілей.

Скільки я себе пам'ятаю, у мене завжди було відчуття самостійності й відповідальності, адже з самого дитинства доводилось постійно робити власний вибір. Особливого тиску з боку батьків я ніколи не відчував, більша частина моєgo життя проходила у школі, біля школи, у дворі нашого будинку. Хоча я не можу назвати такий досвід цілком позитивним, оскільки в дитинстві та юнацтві, як багато інших хлопців, я був досить розбишакуватим і бешкетним. А мрія, звичайно ж, бути, як і батько, військовим.

Дуже серйозною життєвою школою для мене була армія. Та після служби стало зрозумілим, що зв'язати себе з армійською дійсністю я не готовий. На той час мені хотілося більше творчості, свободи, маю на увазі свободи для розвитку особистості. Хоча, що стосується дисципліні, то у нас у сім'ї вона була поставлена доволі жорстко, і та школа, яку я пройшов у армії, теж була дуже корисною.

**– З чим був пов'язаний  
такий вибір професії і  
вступ до Київського по-  
літехнічного?**

– Після армії я прийшов до Київського політехнічного інституту. Але не скажу, що завжди мріяв стати інженером. Вибір професії для мене, як, напевно, багато чого у житті – випадковість, та все ж щаслива випадковість. Відмінник служби з відповідними характеристикиами, я вирішив вступати на факультет електронної техніки. Але там прийняли мене не дуже радісно, мовляв, у нас великий конкурс. І тоді мені порадили звернутися на факультет гірничої електромеханіки й автоматики. Після доброзичливого спілкування із заступником декана, ним тоді був Соловій Олександр Іванович, я був прийнятий на факультет. Можливо, така доброзичливість була пов'язана з тим, що студентів на цей факультет було небагато. Та навчання було для мене дуже цікавим. І сьогодні, завдяки випадковості, я маю щасливу можливість працювати за спеціальністю. За фактом я гірничий інженер-електрик, і робота підприємства, яке я очолюю, у своєї більшості пов'язана із роботою під землею. А ти базові знання, професійна підготовка, яку я свого часу отримав у КПІ, сьогодні допомагають мені швидко орієнтуватися у сучасному середовищі й керувати таким великим підприємством, яким нині є концерн "Київпідземшляхбуд".

**– Відомо, що Ви – вихованець Київської по-  
літехніки. Чим запам'ятались Вам студентські  
роки? Хто впливнув на Ваше становлення як фа-  
хівця і особистості?**

– Для мене швидким, але надзвичайно яскравим спалахом промайнули 5 років навчання в

Київському політехнічному. Пригадується, що доводилось дуже багато працювати. Я брав активну участь у суспільній діяльності нашого інституту, був секретарем комітету комсомолу. Можу сказати, що саме тоді формувалася активна життєва позиція. Крім того, роки мого студентаства припали на кінець 80-х початок 90-х – переломні в історії нашої держави й долі багатьох людей.

Серед викладачів, які давали мені професійну освіту, було дуже багато відомих, поважних професорів, доцентів, хороших викладачів, і дуже складно відзначити когось окремо. Але з особливою відчіністю я хотів би сказати про заступника декана, а згодом декана нашого факультету – Віктора Володимировича Смирнова. Це людина яскравої долі, яка має безперечний авторитет і користується глибокою повагою серед студентів і викладачів. Ми йшли до нього з найрізноманітнішими питаннями, і завжди він міг дати корисну пораду. Де потрібно – був жорстким, але таким, як вимагала та чи інша ситуація. Де потрібна була його підтримка, він завжди підтримував. Мені, як активісту факультету, дуже часто доводилось до нього звертатися, почуваючи від питань стипендії, надбавок, і до організаційних питань, пов'язаних з відрядженням студентських груп на відпочинок та за кордон на стажування. Запам'ятались мені студентські роки й тим, що саме у той час, завдяки нашій активній позиції й підтримці інституту, ми мали унікальну можливість вийти на роботу за кордон. Ми досить часто організовували такі групи для поїздок до Польщі, Болгарії. У нас тоді були перші поїздки до Англії, Іспанії, а це дуже важливо для розширення кругозору, уявлення про нові відкриття й про те, чим живе світ.

**– Чи підтримуєте Ви  
зв'язки з друзями та викла-  
дачами?**

– Зара досить багато моїх однокурсників, однокашників працюють разом зі мною. Є й такі, які, можна сказати, йдуть поруч по життю. Це Руслан Кисіль, який, до речі, ніколи не залишив КПІ й сьогодні працює у профкомі студентів. Вадим Демецук, Сергій Кушевський – це люди, які працюють разом зі мною на підприємстві, займаючи керівні посади. Так само у концерні працює й мій хороший товариш, одногрупник – Віктор Тищенко. Шороку 3-5 випускників КПІ приходять на роботу в управління концерну "Київпідземшляхбуд". Їх я так само вважаю своїми товаришами, колегами, вихідцями з однієї "альма-матер". Можна впевнено сказати, що мої відносини з КПІ ніколи не перервались, адже навіть, ще не будучи депутатом Київради, разом з моїми однодумцями ми завжди підтримували добре стосунки з інститутом, брали участь у різноманітних святкових заходах, днях факультету і, звичайно ж, намагались надавати посильну допомогу. Дуже часто, коли ми вітаємо своїх викладачів, ми бажаємо їм відчіністю студентів, але, в першу чергу, самі праґнемо бути такими. На мою думку, сьогодні наш, достатньо великий колектив випускників факультету, люди, які працюють разом зі мною, це яскравий зразок відчіністю студентів, і ми завжди будемо це переконливо доводити.

**– Ваша депутатська діяльність пов'язана  
з НТУУ "КПІ". Заслуговує на подяку Ваша  
підтримка численних спортивних та мистець-  
ких заходів, облаштування студмістечка. Роз-  
кажіть, був ласка, які заходи, завдяки Вам,  
відбуваються в НТУУ "КПІ"?**

– Найважливішою на роботі з КПІ я вважаю роботу зі студентами. Адже студент – це головна діяйко особи цього 50-тисячного колективу. Чим як студент може допомогти депутату? Основним із своїх завдань я бачу зауваження студентської молоді до культурного життя, розширення кругозору, сприяння розвитку особистості. У КПІ навчається велика кількість студентів з різних міст, областей України, країн-близького й далекого зарубіжжя. Мені хотілося б сформувати уявлення студентів про нашу столицю як про культурний центр, центр освіти й науки, виховувати патріотичне почуття до свого вузу. Адже це один з найбільших у Європі університетів, який має славну історію, прекрасні традиції, у тому числі й культурні. Ми намагаємося приділяти максимум уваги саме культурному життю університету: підтримуємо абсолютно всі дні факультетів, лише цього року їх вже провели дев'ять. Майже щотижнево проводимо спеціальні заходи у студентських клубах. Це й студентські вечірки, дискотеки, факультетські конкурси краси. Разом із профкомом студентів та Студентською радою проводимо традиційні конкурси "Студентська сім'я", конкурси-огляди на кращу студентську кімнату в гуртожитку, і, звичайно ж, конкурси, що вже стали легендарними, – "Королева КПІ", "Містер КПІ". Крім того, традиційними вже стали в КПІ "День першокурсника", Юморина, зокрема цього року ми запросили для виступу в ДК "КПІ" відомі

російські команди КВК "РУДН" і "ПАРМА". Важливі місце в нашій роботі займають і спортивні заходи, які проводяться у спортивному комплексі НТУУ "КПІ" та на

Кілька років тому в кабінеті завідувача однієї з кафедр Київської політехніки відбулася розмова, сідком якої був автор цих рядків. Керівник великого акціонерного товариства «имагав розподілити кількох випускників кафедри на своє підприємство. «Дозвольте, – намагався запречити завідувач, – вони ж будуть працювати не за спеціальністю». «Мені потрібні випускники саме вашої кафедри», – не відступав керівник. Кафедрою, випускників якої обов'язково хотів узя-

У довоєнні роки (починаючи з 1935 р., коли отримали дипломи перші 16 з майже 5000 випускників кафедри) за фахом «Машини та апарати хімічної промисловості» випускалося по три академічні групи щорічно. Окрім диплома інженера-механіка більшість випускників отримувала військове звання. Із 1934 р., після відкриття нової спеціальності «Машини і апарати целюлозно-паперової промисловості», набір було збільшено до чотирьох груп. У ці роки на кафедрі працювали

вості. У 1939 р. Йосип Ілліч захищає докторську дисертацію й отримує звання професора. Саме під керівництвом І. Чорнобильського здійснювалася відбудова кафедри МАХНВ у повоєнні роки. За його керівництва захищали кваліфікаційні роботи 25 кандидатів і докторів наук, серед яких майбутні професори



захист металів від корозії, очищення стоків та викидів промислових виробництв.

З 1996 р. на базі кафедри працює очолюваній професором Я. Корнієнком Науково-інженерний центр «Хімічна інженерія», який дозволяє здійснювати широкий обмін досвідом між підприємствами та організаціями суміжних галузей. За технологіями, розробленими Центром, випускаються, зокрема, комплексні органо-мінеральні добрина нового покоління і зневоднені харчові концентрати.

Міжгалузевою науково-дослідною лабораторією інтенсифікації та автоматизації процесів сушіння, створеною професором В. Марчевським у 1983 р., впроваджено у виробництво понад 900 (!) сушильних і випарних установок, серед яких і перша у СНД випарна установка з механічною рекомпресією пари. Однадцять розробок цієї лабораторії відзначено медалями міжнародних виставок.

Розроблені під керівництвом професорів Ю. Лукача та Л. Радченко промислові лінії для виробництва полімерних плівок, полімер-абразивних волокон і листів, композиційних полімерних матеріалів перевершують зарубіжні аналоги. Гравітаційно- та роторно-плівкові апарати, розроблені завдяки дослідженням професора Є. Воронцова, здобули заслужене визнання в технологічних процесах випарювання. Широко відомі серед спеціалістів установки для очищення газових викидів ливарного та зварювального виробництв

Протягом багатьох років – голова спеціалізованої вченії ради ВАК України. Один із засновників наукової школи з одержання і переробки полімерів, автор дев'яти монографій і понад 200 наукових праць. Завдяки великий організаційній роботі Ю. Лукача та іншого проектора КПІ, одного



Бакалаври 2005 року

ти до себе на роботу бізнесмен, була кафедра машин та апаратів хімічних і нафтопереробних виробництв НТУУ «Київський політехнічний інститут».

Кафедру машин та апаратів хімічних і нафтопереробних виробництв (МАХНВ) засновано в 1928 р. на хіміко-технологічному факультеті, а за 10 років переведено на утворений на її базі факультет хімічного машинобудування (зраз – інженерно-хімічний). Саме від кафедри МАХНВ ведуть свій родовід кілька великих навчальних закладів, серед яких Національний університет харчових технологій та Національний університет промисловості і дизайну.

Рік заснування кафедри співпав з початком докорінної перевідбудови промисловості і сільського господарства СРСР. Саме тоді розкрилися організаторські здібності першого завідувача кафедри В. Васильєва, у майбутньому – члена-кореспондента АН УРСР, доктора технічних наук, професора.

З листопада 1930 р., коли було укладено договір про шефство киян над Донбасом, співробітники та студенти кафедри брали активну участь у переоснащенні підприємств Донецька та Макіївки. Під керівництвом В. Васильєва було сформовано великий науковий колектив, який займається шахтною справою. Саме на цей час припадає і початок багаторічної творчої співпраці кафедри з Київським ВАТ «Завод Більшовик».

такі відомі вчені як професори О. Кіров, М. Гейштадт, Н. Пінес (пізніше – завідувач кафедри металознавства), О. Плигунов (ректор КПІ у повоєнні роки, заслужений діяч науки і техніки УРСР), доценти П. Бруякін і С. Читкін (завідувач кафедри гідравліки).

З початком війни кафедру було евакуйовано до Ташкента, де вона працювала у складі Середньоазіатського індустриального інституту, надаючи допомогу заводам «Ташсільмаш», «Червоний Аксай» та іншим у переведенні виробництва на військові рейки.

Невдовзі після визволення Києва, завдяки самовіданій праці викладачів і співробітників кафедри, підготовку спеціалістів було поновлено, а 1947 року захистила дипломи перша повнона з «збірна» група. Серед її студентів були й майбутні співробітники кафедри В. Миргородський та Р. Дуднік.

Можна упевнено стверджувати, що цей і багато наступних випусків були в неможливими без великих зусиль, докладених доктором технічних наук, професором І. Чорнобильським, який очолив кафедру 1945-го і був її незмінним завідувачем протягом 28 років.

Й. Чорнобильський народився у 1897 р. У 1922 р. із відзнакою закінчив хіміко-технологічний факультет КПІ, потім працював інженером Київського цукротресту, а в 1928–1938 рр. – науковим співробітником НДІ цукрової промисло-

Протягом багатьох років – голова спеціалізованої вченії ради ВАК України. Один із засновників наукової школи з одержання і переробки полімерів, автор дев'яти монографій і понад 200 наукових праць. Завдяки великий організаційній роботі Ю. Лукача та іншого проектора КПІ, одного

На початку 80-х усталілися базові напрямки наукової роботи кафедри: розробка випарної технології та плівкових апаратів, дослідження властивостей полімерів та створення обладнання для їх одержання та переробки, інтенсифікація процесів сушіння та створення нового сушильного обладнання, переробка деревини та отримання паперових виробів,

з перших випускників кафедри В. Гнатовського (до речі, рекордсмена світу з мотокросу), у 1978 р. збудовано новий корпус факультету хімічного машинобудування.

На початку 80-х усталілися базові напрямки наукової роботи кафедри: розробка випарної технології та плівкових апаратів, дослідження властивостей полімерів та створення обладнання для їх одержання та переробки, інтенсифікація процесів сушіння та створення нового сушильного обладнання, переробка деревини та отримання паперових виробів,

до речі, останнього ми дотримуємося вже 52 (!) роки. Навіть на початку 90-х комісія з розподілу молодих спеціалістів була вимушена відмовляти нашим зачленникам. Рівень нашої інженерної освіти дозволяє працювати будь-де, адже лише офіційний перелік можливих галузей професійної діяльності випускників кафедри займає вісім (!) сторінок.

На превеликий жаль, ми не все можемо. Не можемо дати освіту тим, хто не бажає вчитися, не можемо оновлювати лабораторну базу так швидко, як хотілося б. Проте, якщо освіта – дійсно те, що залишається, коли ми забудемо все, чому нас учили, після навчання на кафедрі МАХНВ залишається багато чого.

А кілька місяців тому автор був вражений розмовою з нашим п'ятикурсником, якому запропонували продовжити навчання за кордоном. «Так єдь, кидай усе та їдь», – було моєю реакцією. «Ви знаєте, – відповів, – мабуть, не поїду. Мені цікаво вчитися саме тут». Можна, звичайно, розвести руками: як же можна відмовитися від такої пропозиції? Але, якщо вдуматися, чи не є це найкращим визнанням якості нашої роботи?

Геннадій Рябцев,  
доцент кафедри МАХНВ

Онопка (III курс), Ігор Ольшевський (IV курс) та Віталій Дашибівець (див. фото).

До олімпіади студентів готували викладачі за дисциплінами: «Електродинаміка» –

Олександр Михайлович Купрій; «Радіотехнічні кола і сигнали» – Олександр Сергійович Макаренко; «Основи теорії кіл» – Микола Ігорович Ястребов, «Аналогові радіотехнічні пристрой» – Микола Олексійович Першин, «Цифрові пристрой» – Сергій

Борисович Могильний. Організаційними питаннями займається О.М. Купрій.

У підсумку наша команда показала близькі результати. Максим Русов посів на олімпіаді перше особисте місце,

Василь Третьяков здобув I місце з дисципліни «Сигнали та процеси в радіотехніці»; а команда в цілому посіла перше командне місце.

Побажаємо студентам та викладачам РТФ нових близькіших перемог!

Інф. «КП»

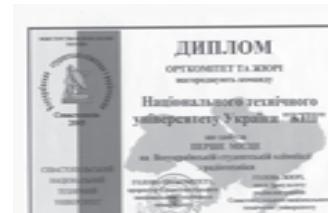
## Команда РТФ – переможець олімпіади з радіотехніки

26 квітня у м. Севастополі на базі Севастопольського НТУ пройшла Всеукраїнська студентська олімпіада з радіотехніки, в якій брали участь 11 команд, що представляли НТУУ «КПІ», Київський національний університет ім. Т.Г.Шевченка, Харківський національний університет радіоелектроніки, Севастопольський, Одеський, Львівський, Житомирський, Черкаський, Вінницький НТУ, Національний авіаційний університет, Севастопольський



військово-морський університет ім. П.С.Нахімова.

39 студентів – учасників олімпіади – демонстрували свої знан-



ши з п'яти дисциплін: «Основи теорії кіл», «Сигнали та процеси в радіотехніці», «Електродинаміка та поширення радіохвиль», «Цифрові пристрой» та «Аналогові радіотехнічні пристрой». Перші місця виборювались в цілому по олімпіаді, командне і особисте – з кожної дисципліни окремо.

До складу команди НТУУ «КПІ» увійшли п'ять студентів РТФ: Максим Русов (V курс), Василь Третьяков (III курс), Андрій

У стінах нашого університету працювали, працюють та набувають всесвітнього визнання чимало талановитих людей. Заняття улюбленою справою, захоплююче навчання, не менш цікавий та професійний викладацький склад надихають студентів КПІ на плідну, щоденну працю над підручниками, додатковими джерелами інформації для того, щоб стати справжнім митцем в обраній спеціальності.

Багато хто зі студентів бере участь у міжнародних конкурсах, має власні праці та, навіть, винаходи. Але, як відомо, "має знання викликає гордінку, велике – скромність", тому, генеруючи щодня нові ідеї, виношути їх для майбутнього великого проекту, вони не розголошують про свої досягнення та наміри, а працюють на рівні з іншими студентами, поступово крокуючи до своєї мети щодо наукових відкриттів.

Випускник КПІ – Волківський Вадим у свої 25 років працює над кандидатською роботою. І це – не єдине його досягнення.

Навчання Вадима "за майбутнім фахом" розпочалося ще в школі – коли заняття поєднувалися із працею у навчально-виробничому комбінаті за спеціальністю "слюсар-монтажник радіоелектронної апаратури". У подальшому набути знання допомогли йому вступи-

## Молодий науковець з ФЕЛ

ти на ФЕЛ та продовжити навчання на кафедрі промислової електроніки "КПІ".

"Зараз, за допомогою свого наукового керівника, декана ФЕЛ – професора Валерія Яковича Жукова та керівника магістерської роботи, також професора кафедри – Тетяни Олександровни Терещенко, я працюю над темою "Системи заряду акумуляторних батарей", яку я обрав для написання кандидатської роботи", – розповідає Вадим. – Звичайно, це було не спонтанне рішення – дана тематика і конкретне питання мене зацікавили ще на початкових курсах навчання в КПІ – я із захопленням читав багато літератури з електроніки, і з усіх питань мене найбільш захопило саме це. А найголовніше – почали

назрівати ідеї щодо вдосконалення існуючих електронних систем та їх елементів. Ось так, поступово, я дізнавався все більше і більше, виношував нові проекти, збирав до купи думки, ідеї і використав їх при написанні магістерської роботи, яка в подальшому була винесена на конкурс магістерських робіт нашого факультету. Крім того, з IV курсу я працюю в НДІ прикладної електроніки і мені вдається дуже вдало поєднувати роботу за спеціальністю з навчанням, а тепер – і з дослідницькою діяльністю:

набуті в нашому університеті знання використовую у роботі в НДІ, а НДІ допомагає впровадити і закріпити вивчене на практиці. Але під час навчання мені вдавалося себе реалізувати ще й у створенні аванпроекту для ДКБ "Південне", а саме – у розробці підсистем електропостачання космічних апаратів".

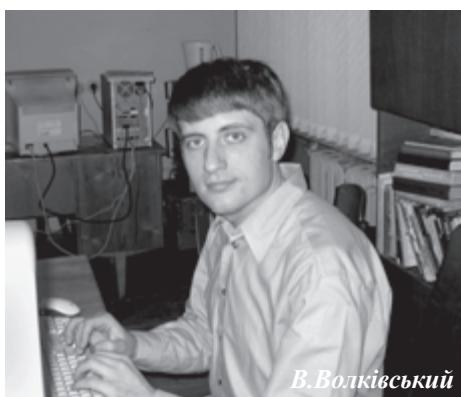
Як виявилось, і ця співпраця не була марною – виключно з метою самовдоско-

налення та набуття якомога більше знань, Вадим – наймолодший у своєрідній "науковій групі" – разом з доцентами кафедри, на якій він навчається, керівниками його магістерської та кандидатської робіт, співробітниками конструкторського бюро, працюють над науковими розробками, які стали в пригоді українській науці та зацікавили іноземних науковців. На цей час, я наслідок сумлінного навчання та плідної праці Вадима, отримано два патенти на винаходи щодо удосконалення акумуляторних батарей, які використовуються у відомих усім нам електропристроях, автомобілях для подовження строку дії акумуляторів.

Та це ще не все – під час навчання в КПІ праці Вадима брали участь у різноманітних наукових конкурсах, були представлені на конкурсах робіт нашого університету і приносili поступове визнання своєму авторові.

Думаю, що людина, яка із таким захопленням розповідає про обрану спеціальність, про свою набуту професію, про мрії, пов'язані із реалізацією усіх його планів, неодмінно досягне бажаного в житті, причому не тільки для задоволення власних потреб, а ще й на користь іншим.

Катерина Білоконь



В.Волківський

## 130 РОКІВ МІЖНАРОДНОЇ МЕТРИЧНОЇ КОНВЕНЦІЇ

20 травня 1875 року в Парижі 17 учасників Міжнародної дипломатичної конференції, скликаної з ініціативи Петербурзької Академії наук, підписали Міжнародну метричну конвенцію. Відповідно до цієї багатосторонньої дипломатичної угоди:

1) встановлювалися міжнародні прототипи метра і кілограма;

2) засновувалося Міжнародне бюро мір і ваг, на яке було покладено обов'язки здійснювати наукове забезпечення робіт щодо використання й поширення у світі уніфікованої, когерентної і приєднаної для застосування метричної системи одиниць вимірювань, а також зберігання міжнародних прототипів і повірки національних еталонів одиниць;

3) засновувався Міжнародний комітет мір і ваг у складі вчених з різних країн, завданням якого стала координація діяльності Міжнародного бюро мір і ваг та робіт із забезпечення єдності вимірювань у країнах світу;

4) визначалося, що Міжнародне бюро мір і ваг та Міжнародний комітет мір і ваг утримуватимуться союзом всесвітських держав, які підписали Конвенцію;

5) було вирішено не рідше як один раз на шість років скликати Генеральну конференцію з мір і ваг.

З того часу метрична система офіційно отримала міжнародний статус.

Але передували цій події десятиріччя дуже повільного її поширення країнами Європи. Процес цей, можливо, міг би рухатися і швидше, якби не "революційне" походження метричної системи. Але все по порядку.

На межі XVIII – XIX століть людство увійшло в нову еру розвитку. Сьогодні цей період історики називають епохою промислового перевороту. Переїзд товарного виробництва від мануфактур з їх ручною ремісничою технікою до великих фабрично-заводських підприємств забезпечував упровадження в промисловість і транспорт систем робочих машин, парових двигунів, створення самостійної машинобудівної галузі. Розвиток науки і технологій вимагали запровадження в їхню практику фізичних величин (довжини, швидкості, маси, сили, тиску і т. ін.) та створення приладів для їхнього вимірювання. У свою чергу, запровадження фізичних величин вимагало введення одиниць для їхнього вимірювання.

Це, природно, тягло за собою потребу в створенні мір та еталонів для зберігання одиниць, за допомогою яких можливо було б забезпечити градуування решти

засобів вимірювань і перевірки збереженості цього градуування впродовж тривалого часу.

Однак вибір одиниць та еталонів залишався справою випадку, що приходило до появи великої кількості довільно обраних місцевих одиниць. Про це, до речі, нагадують старі найменування одиниць довжини, більшість яких пов'язані з частинами людського тіла: фут (з англ. foot – нога, стопа), п'ядь, дюйм (від голландського duim – палець), лікоть тощо. Цікавою є майже повна тодіжність деяких стародавніх одиниць довжини в різних країнах: на Русі, скажімо, так само, як і в інших країнах, довжину вимірювали стопами (359 мм), ліктями (п'ядь велика, 538,5 мм), долонями (89,8 мм), пальцями (22,4 мм) тощо. За однією з гіпотез джерелом таких мір ваги і довжини були давньоєгипетські міри, які згодом через Грецію і Рим поширилися на інші країни. Але такі "природні" одиниці були доволі неточними і, навіть маючи однакову назву, іноді досить суттєво відрізнялися одне від одного. Так, 1800 року в одному лише Бадені існувало 112 різних мір довжини, які носили найменування "лікоть", і 92 одиниці площин. До того ж, перевирахувати малі міри у більші та навпаки було надзвичайно не зручно, адже співвідносилися між собою по-різному, як от російські міри ваги (маси), які використовувалися у XIX столітті: 1 берковець дорівнював 10 пудам, 1 пуд – 40 фунтам, 1 фунт – 32 лотам, 1 лот – 3 золотникам, 1 золотник – 96 долям. Що вже казати про перевирахування одиниць вимірювань, які використовувалися в одній країні, та навіть в одній галузі, в ті, які використовувалися в іншій. Наприклад, міри довжини, які використовувалися в Росії та в Англії: 1 аршин дорівнював 16 вершкам або 28 дюймам; 1 сажень – 3 аршинам або 7 футам. Тож питання створення єдиних одиниць вимірювань почало підніматися ще з кінця XVII століття. Але лише наприкінці XVIII століття Національні збори Франції ухвалили рішення про необхідність скасування "дивної та обтяжливої різноманітності мір" і дorchили Французькій Академії наук розробити систему мір і ваг, яка могла б використовуватися в усьому світі.

До складу комісії, на яку було покладено обов'язок запропонувати таку систему, увійшли видатні вчені П'єр Симон Лаплас, Гаспар Монж, Жан Шарль Борда, Жан-Антуан-Николь Коришт Кондорсе. Гарешті 19 фримера VIII року Республіки (10 грудня 1799 року) Консульство – уряд Франції, очо-

способ вдалося визначити незмінний стандарт довжини й було виготовлено еталон – кінцеву міру довжини.

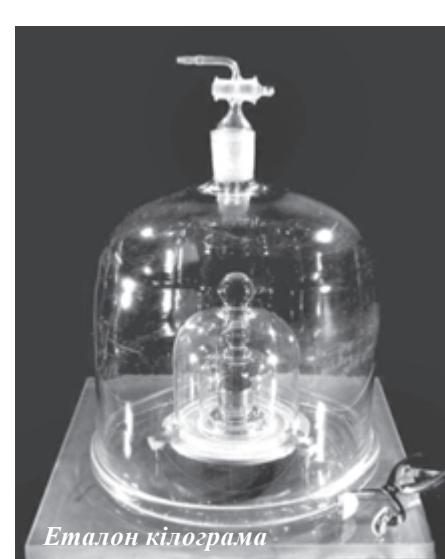
Сьогодні основні принципи утворення метричної системи залишилися такими, як тоді, коли її було впроваджено.

Поняття про систему одиниць з плинном часу розширив німецький математик К.Гаусс. У 1832 році він запропонував метод побудови сукупних одиниць для ширшого кола величин, окрема, магнітних. Суть цього методу полягала в довільному виборі трьох основних, незалежних одна від одної одиниць, і утворенні похідних одиниць для решти величин, залежних від основних, за допомогою рівнянь, які зв'язували між собою фізичні величини. У 1851 році систему одиниць, запропоновану К.Гаусом, В.Вебером розповсюдив на галузь електричних величин.

Проте, негайному широкому поширенню метричної системи завадили, так би мовити, "революційні" обставини її прийняття. Суттєво загальмувало її розвиток і відродження у Франції королівської влади в 1815 році.

Та життя не стояло на місці й розвиток техніки вимагав прийняття певних домовленостей щодо уніфікації вимірювань. До того ж потрібні були й зручніші одиниці. Тож у Франції в 1840 році було заборонено використання неметричних величин. У 1868 році метричну систему запровадили на своїх територіях Прусія і Північногерманський союз, у 1872 році – Германська імперія.

З часом нові вимірювання земного меридіана засвідчили неточність обраної за стандарт величини метра. До того ж не було певності, що отримана цифра ос-



Еталон кілограма

таточна. Тому в 1872 році Міжнародною комісією з прототипів метричної системи було вирішено перейти від одиниць довжини і маси, що ґрунтуються на природних еталонах, до одиниць, що ґрунтуються на умовних матеріальних еталонах чи прототипах.

У 1889 році в Парижі пройшла I Генеральна конференція з мір і ваг, яка затвердила встановлені Метричною конвенцією міжнародні прототипи з числа виготовлених зразків. Прототипи метра і кілограма були виготовлені з платино-іридієвого сплаву (90% Pt, 10% Ir) і передані на зберігання Міжнародному бюро мір і ваг. Сплав, який було вирішено використовувати для виготовлення прототипів, забезпечує стійкість, однорідність і дає змогу дуже гарно відполірувати поверхню (з метою забезпечення легкості його чищення). Після затвердження міжнародних прототипів метра і кілограма Генеральна конференція розподілила решту зразків між державами, які придналися до Метричної конвенції, шляхом жеребкування.

Сьогодні державами-членами Метричної конвенції є 51 країна, асоційованими членами – 17 країн. Серед цих держав – і країни з такими потужними економіками, як Велика Британія і США. Але, скажімо, англійці, попри те, що до Метричної конвенції приєдналися ще 1884 року, перейшли на метричну систему лише в новорічну ніч з 1999 на 2000 рік. А у Сполучених Штатах, які підписали Метричну конвенцію в 1878 році, і досі в промисловості й у торгівлі разом з метричною системою використовуються традиційні англосаксонські міри. В Україні ж метричні міри є основними в науці, техніці й торгівлі ще з 1927 року, але, як не дивно, формально наша держава остаточно вилася в міжнародну спільноту країн, у яких застосовується метрична система, лише в ...2002 році – після набуття нею незалежності і приєднання в цьому статусі до участі в діяльності Генеральної конференції з мір і ваг як асоційованого члена. А 16 жовтня 2003 року були підписані документи і про вступ України до Міжнародного комітету мір та ваг. Це означає, що з цього часу наша країна отримала доступ до еталонної бази Міжнародного комітету мір та ваг і може проводити повірку своїх еталонів із застосуванням міжнародних, а вимірювання, проведені в Україні з використанням власної еталонної бази, визнаватимуться нашими зарубіжними партнерами. Це, між іншим, прямо сприяє і підвищує конкурентоспроможності українських товарів на зарубіжних ринках – не в останню чергу через скасування обов'язкової процедури випробування нашої продукції в лабораторіях інших країн.

Дмитро Стефанович,  
Володимир Янковий



Хор "Ветерани капели КПІ"

## ТРИЧІ НАРОДНИЙ

У неділю, 17 квітня, актовий зал Києво-Могилянської академії був переповнений, хоч і афіш не було, і радіо не сповіщало, а люди зібрались. Та ще у вихідний, та ще й посеред дня, о 13:00! А привела їх любов до музики, до гарного хорового співу – три хорові колективи: чоловічий гурт "Чумаки", "Ветерани капели КПІ" та студентський хор "Почайна" перед поважним журі підтверджували й здобували почесне право називатися самодіяльними народними. Одразу треба сказати, мистецький екзамен також складав і вже відомий хоровий диригент Олександр Жигун, художній керівник названих колективів, інженер-технолог, випускник КПІ 1974 року.

Чоловічий гурт "Чумаки" був створений понад 15 років тому теж випускником КПІ, кандидатом технічних наук Василем Трілісом, і набув відомості як цікавий перспективний гурт з колоритним оригінальним співом й унікальним чумашко-озацьким репертуаром. Три роки тому Василь Герасимович залишив "Чумаків", а Олександр Іванович Жигун пригрів "Чумаків" у Києво-Могилянській академії. Він віновав репертуар і вілітку минулого року проїхав з гуртом чумашкими шляхами з Києва через Бориспіль, Канів, Черкаси, Чигирин, Кременчук, Херсон, Сімферополь аж до Севастополя, організувавши в кожному населеному пункті невеликі патріотично-агітаційні концерти на підтримку "Нашої України" Віктора Ющенка. "Чумаки" здобули минулого року звання народного хору й нині підтвердили цей високий статус – гучні

оплески й вигуки "браво!", "біс!", "бравісімо!" звучали майже після кожної чумацької перлини.

Хор "Ветерани капели КПІ" був створений фундатором і багаторічним маestro "Самодіяльної хорової капели КПІ", заслуженою артисткою України Лідією Олександровною Падалко понад десять років тому за допомоги Олександра Жигуна. Звітували ветерани (на сцені вийшло біля сорока чоловік) вже класичними для політехніків багатоголосою "Така її доля" на слова Тараса Шевченка в обробці Лідії Падалко (соліст 82-річний ветеран Вітчизняної війни Віктор Михайлович Болтряк) та "Гімном ночі" Л.Бетховена, народними діамантами "Ой, з-за гори кам'яної" та "Плють півні" в обробці Миколи Леонтовича, духовними хоральними словоспівами "Святий Боже" А.Веделя, "Прийдите поклонитися" М.Ділецького, "Під твою милість" в галицькому розсліві, "Ave verum corpus" В.-А. Моцарта, "Чорнобривцями" В.Веременича на слова М.Сингайського та темпераментним спірчуелом "Не хочу воювати" в обробці З.Левіної.

Ціле відділення співали студенти-могилянці академічного хору "Почайна". І як співали! Майже сто юнаків і дівчат виконували найскладніші за технікою хорові твори духовної музики українських композиторів і оригінальні хорові обробки перлин народного словоспіву. Скоріні чаюдіством юних музикантів, глядачі говорили: "Це красше, що довелося чути за останні роки!"

Викованці Олександра Жигуна створили справжнє духовне свято!

**Ю.Нечипоренко**

## • КОНКУРС • КОНКУРС •

НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ  
«Київський політехнічний інститут»  
**ОГОЛОШУЄ КОНКУРС**

### на заміщення посад:

- завідувача кафедри (доктор наук, професор):  
радіоприймання та оброблення сигналів радіотехнічного факультету;  
хімічної технології композиційних матеріалів хіміко-технологічного факультету  
- професора (доктор наук, професор)  
кафедри фізики металів інженерно-фізичного факультету

на заміщення вакантних посад доцентів (доктор наук, кандидат наук, доцент),  
ст. викладачів (кандидат наук), асистентів по інституту, факультетах, кафедрах:

### Видавничо-поліграфічний інститут

Кафедра організації видавничої справи, поліграфії і книгорозповсюдження  
ст. викладачів – 1  
асистент – 1

### Факультет інформатики та обчислювальної техніки

Кафедра обчислювальної техніки  
ст. викладачів – 1

### Радіотехнічний факультет

Кафедра радіоконструювання і виробництва радіоапаратури  
асистентів – 1

Кафедра радіоприймання та оброблення сигналів

доцентів – 1

### Факультет електроенерготехніки та автоматики

Кафедра автоматизації енергосистем  
асистента – 1

### Факультет менеджменту та маркетингу

Кафедра економіки та підприємництва

ст. викладачів – 2

### Факультет лінгвістики

Кафедра теорії, практики та перекладу англійської мови  
доцентів – 2

ст. викладачів – 2

Кафедра української мови, літератури та культури

ст. викладачів – 1 (за рахунок спец. коштів)

Термін подання документів — місяць від дня опублікування оголошення.

Адреса: 03056, Київ-56, проспект Перемоги, 37, відділ кадрів, кімната 114.

**«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІК»**  
газета Національного технічного  
університету України  
**«Київський політехнічний інститут»**

✉ 03056, Київ-56  
проспект Перемоги, 37  
корпус № 1, кімната № 221  
☎ гол. ред. 241-66-95; ред. 454-99-29

**Головний редактор**  
**В.ВЯНКОВИЙ**

**Провідний редактор**  
**В.М.ГНATОВИЧ**

**Редактор**  
**Н.Є.ЛІБЕРТ**

**Дизайн та комп’ютерна верстка**  
**І.Й.БАКУН**

**Комп’ютерний набір**  
**Л.М.КОТОВСЬКА**

**Коректор**  
**О.А.КЛІХЕВИЧ**

**РЕєстраційне свідоцтво Кі-130**  
від 21. 11. 1995 р.

Друкарня АТЗТ «Атопол»,  
м. Київ, пр. Московський, 9

Тираж 1500

**Відповідальність за достовірність**  
**інформації несуть автори.**  
**Позиція редакції не завжди збігається**  
**з авторською.**

## Чемпіонат з плавання

20 квітня у басейні 24 корпусу національного університету пройшла Першість КПІ з плавання в програмі Спартакіади НТУУ "КПІ". У змаганнях взяли участь 178 учасників з 21 факультету. Причому, дівчат, які у плаванні звичайно приносять більшу кількість балів, було менше – всього 42 дівчини проти 136 чоловіків.

Факультет фізичного виховання і спорту на цих змаганнях був представлений чотирма командами, але виступали вони поза конкурсом, хоча і були нагороджені медалями за блицкучу результати. Таким чином, у командному заліку I місце посів – РТФ, II – ФІОТ, а III – ІЕЕ.

Підготовкою студентів, бажаючих виступати на змаганнях, займалися викладачі кафедр ФФВС: І.Ю.Хіміч, який підготував команди ІЕЕ, РТФ та ФІОТ; М.М.Андрієнко, О.Г.Черевичко, Ю.М.Вихляєв, завдяки якому команда ліцеїстів "КПІ" показала блицкучі результати поряд із студентами нашого політеху; Н.А.Дакал – її вихованці – ХТФ; М.Ю.Давиденко, під керівництвом якого до свого першого старту всього за півроку чудово підготувалася команда дівчат ФБТ; К.М.Смірнов – підготував команду ТЕФ; С.М.Шеглов готовував студентів ФЕЛ; провідні спортсмени всіх факультетів займа-

лися у А.С.Дементьеву – тренера збірної КПІ з плавання, а В.М.Назарук був головним суддею змагань.

У програмі змагань були дистанції на 50 м: вільний стиль, брас, батерфляй та кроль на спині, 100 м – комплексне плавання та дві естафети – 4x50 вільний стиль і 4x50 комплексне плавання.

Найсильнішою спортсменкою змагань виявилася Ольга Смаль (ТЕФ), яка стала королевою батерфляю та комплексного стилю. Ольга вже не перший рік впевнено займає найвищі сходинки на подібних змаганнях незаважаючи на те, що її рідним видом спорту є синхронне плавання.

В.Годун (ФФВС) посів I місце на дистанції вільного стилем, виборовши "золото" у 94 суперників. У батерфляї він виявився четвертим. Т.Корніяка була першою на дистанції 50 м брас, але посіла II місце в батерфляї. На 100 м комплексного плавання та 50 м кроль на спині найкращим виявився А.Колпаков (ІФФ), але якщо можна було б, всупереч правилам змагань, демонструвати свої здібності більш ніж на двох дистанціях, Артур, без сумніву, заволодів би ще одним "золотом". Третім у вільному стилі до фінішу прийшов Р.Кульгук (ФФВС), проте у батерфляї не поступ-



пився нікому, впевнено заволодівші I місцем.

Переможцями естафети 4x50 комплексним плаванням стала команда ФІОТ у складі М.Косинського, Д.Жгенті, К.Андреашевського та О.Кайнара, в естафеті вільного стилем I місце в особистому заліку посіла команда ФФВС – С.Геращенко, І.Павленко, Р.Кульгук та В.Годун, а в командному заліку чемпіонами стали студенти ТЕФ – Андрійчук, В.Победин, І.Харченко та О.Кривий.

Осабливістю змагань було те, що в одній з естафет за титул чемпіонів на цій дистанції змагалася команда ФФВС "Морські вовки", яка складалася виключно з інструкторів та викладачів циклу плавання – О.Лавренюка (випускник ФФВС), А.Гананая (майстер спорту з плавання, випускник ФФВС), М.Зубкова (майстер спорту міжнародного класу), Є.Щеглова. Проте, на фініші "Морські вовки" поступилися команді ФІОТу. Але, як говорять, найкращий тренер – той, якого перемагає власний учень.

Тож, вітаємо усіх переможців та їх наставників з досягненнями та перемогами.

**Катерина Білоконь**



## На волейбольному майданчику

Минулого року збірна нашого університету з волейболу поповнилася молодими гравцями. До її складу увійшли першокурсниці ФФВС Вікторія Тетеньєва, Анастасія Камська, Тетяна Тумінок, Даща Жук, Ірина Кальяненко, а також Тетяна Гримуд з ММІ.

Новий рік волейболісти розпочали досить непоганими результатами.

Головною інтригою Універсіади м. Києва, яка закінчилася у лютому, стала боротьба за "золото" між однічними суперниками на майданчику – командами НТУУ "КПІ" та Національної аграрної академії. Нашій команді вперше за 10 років, вдалося досить впевнено вибороти титул переможця, закінчивши фіналний поєдинок з рахунком 3:1. Крім того, в Універсіаді брали участь жіночі волейбольні команди Київського національного університету ім. Т.Г.Шевченка та Національного педагогічного університету ім. М.П.Драгоманова, які команда КПІ перемогла з однаковим рахунком – 3:0.

Наступним випробуванням для підопічних Дмитра Володимировича Томашевського став Чемпіонат України з волейболу серед жіночих команд вищої ліги. Для отримання непоганого результату після завершення турніру нашим дівчата залишалося довести свою можливість у двох останніх турах. Проте, через нещасливий збіг обставин – з фінансових причин – команді довелося пропустити III тур та залишитися без жодного очка. Але настірій на останній етап змагань команда виявився специфічним – дівчата блицкуче демонстрували на майданчику свою підготовку,

спритність та майстерність, і, як наслідок, стали володарками двох медалей – золотою та сріблою. У фіналі вони перемогли команду Дніпропетровської області та Кривого Рогу. У підсумку наша збірна посіла четверте місце, поступившись командам Дніпропетровської та Харківської областей. Почесне – оскільки коман-

ди-суперниці складалися з грав